

Planteførende Tuffer paa Færøerne.

(Mindre meddelelser om Færøernes geologi nr. 4).

Af

ARNE NOE-NYGAARD.

I de kullag og leraflejringerne, der forekommer sammen med dem, som fra gammel tid har været kendt paa Suderø, er der nu og da fundet planteforsteninger. Det samme gælder den senere i den geologiske literatur omtalte sedimentserie, ligeledes med kullag, fra Myggenæs, det vestlige Vaagø og Tindholt.

Af bestemmelige former synes *Sequoia langsdorfii* at være den almindeligste; der er yderligere fundet *Taxodium distichum* og en *Juniperus*-lignende conifer samt vedstykker, ligeledes af naaletræer. De løvtræblade, der er fundet, har ikke været bestemmelige. Hidtil har planterester fra andre horisonter ikke været kendte.

Selvom sedimenterne paa Suderø og paa Myggenæs-Vaagø-Tindholt ikke tilhører nøjagtigt samme niveau, saa er i hvert fald deres plads i lagserien indenfor basaltplateauet paa Færøerne tidsmæssigt næppe meget forskellig. Efter den almindelige laghældning at dømme, maa de to sedimentaflejringer ligge forholdsvis dybt i den i dag tilgængelige del af lagserien.

Det har derfor betydelig interesse, at der i forsommeren 1939 af tre drenge i Tórshavn i byens umiddelbare nærhed blev gjort et fund af planterester i et af de almindelige røde tuflag, der overalt mellemlejrer plateaubasaltbænkene. De tre drenges navne er HAAKON POULSEN, GUNNAR POULSEN og OLE VANG HANSEN; de var ude for at lede efter en passende tuf til at skære ud i og fandt ved den lejlighed de nævnte planterester, som de bragte med til overlærer LÜTZEN; planterne findes nu i skolens samling i Tórshavn. Senere indsamlede lærer H. A. DJURHUUS og frue en del materiale til museet i Tórshavn.

Findestedet er den NV-SO strygende stejlvæg i Húsahagi, nedover hvilken Havnar Á løber, ca. 1,5 km udenfor byen. J. RASMUSSEN og jeg besøgte sammen med drengene stedet, og det lykkedes os at finde en del, men meget slet bevarede aftryk, der næppe lader sig bestemme nøjere.

Af det materiale, der fandtes hos overlærer LÜTZEN, var i hvert fald ét aftryk særdeles velbevaret, og der er næppe tvivl om, at det drejer sig om en *Sequoia*-gren.

Det der i forbindelse med dette plantefund er af størst betydning, er for det første, at det drejer sig om et, sammenlignet med de tidligere kendte forekomster, betydeligt højere niveau af den færøske lagserie, og for det andet, at dette plantefund viser, at der selv under dannelsen af plateaubasalten har været muligheder for organisk liv; dette vil med andre ord sige, at den formentlig stærkt aktive vulkanisme i denne periode ikke har kunnet forhindre tilstedeværelsen af i hvert fald lokal vegetation.

Efter at have set bevaringstilstanden for planteaftrykkene i tuffen ved Tórshavn lykkedes det os sidenhen paa Norderøerne paa adskillige steder at finde planterester, desværre alle saa daarligt bevarede, at der næppe kan foretages en bestemmelse af dem. Jeg kan her nævne et par lokaliteter som Kambur (ca. 400 m o. h.) mellem Miklidalur og Djúpidalur paa Kalsø og begge sider af Bordø Vig (i havniveau).

Forholdene taget som helhed synes saaledes at vise, at man mange steder paa øerne og paa mange forskellige niveauer kan vente at finde levninger af en tertiær flora, der desværre endnu ikke har kunnet yde væsentlig anden oplysning, end at organisk liv har været til stede, formentlig under størstedelen af tiden for de egentlige plateaubasalters dannelse.